

NORGES HØYESTERETT

Den 8. juli 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Kallerud og Høgetveit Berg i

HR-2020-1447-U, (sak nr. 20-082118SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

A (advokat Marius Egeberg)

mot

Staten v/Utlendingsnemnda (advokat Christian Fredrik Galtung)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder avslag på søknad om asyl etter utlendingsloven § 28.
- (2) Utlendingsdirektoratet av slo i 2016 As søknad om asyl. Etter at Utlendingsnemnda i 2018 opprettholdt avslaget, og begjæring om omgjøring ikke førte fram, reiste A i 2018 sak for Oslo tingrett med krav om at Utlendingsnemndas vedtak var ugyldig.
- (3) Oslo tingrett avsa 3. oktober 2018 dom med slik domsslutning:
 - «1. Utlendingsnemndas vedtak, senest stadfestet ved beslutning av 12. februar 2018, er ugyldig.
 2. Staten v/Utlendingsnemnda betaler 204 540 – tohundreogfiretusenfemhundreogførti – kroner til A innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.»
- (4) Staten v/Utlendingsnemnda anket dommen til Borgarting lagmannsrett, og anken førte fram. Borgarting lagmannsrett avsa 31. mars 2020 dom med slik domsslutning:
 - «1. Staten ved Utlendingsnemnda frifinnes.
 2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instanser.»
- (5) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens rettsanvendelse og bevisbedømmelse. Han anfører i korthet at lagmannsretten uriktig har vurdert asylgrunnlagene – at han har vært politisk aktiv i Iran og senere i Norge – uten å foreta en samlet vurdering hvor grunnlagene sees i sammenheng. Videre har lagmannsretten ikke foretatt noen vurdering av om hans aktiviteter *kan* bli kjent for iranske myndigheter, noe

som vil skape risiko for forfølgelse av ham. I denne sammenheng er det fremhevet at det er risiko for at han vil bli undergitt en «screening» ved tilbakekomst til Iran som kan avdekke at han har vært politisk aktiv.

(6) A har nedlagt slik påstand:

- «1. Lagmannsrettens dom oppheves.
- 2. A tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.»

(7) *Staten v/Utlendingsnemnda* bestrider ikke at det skal gjøres en helhetlig og fremtidsrettet vurdering av en asylsøkers beskyttelsesbehov, men anfører at lagmannsretten har gjort dette. As anførsel om at det mangler en vurdering av om iranske myndigheter vil undersøke og oppdage «tidligere» politisk aktivitet, kan heller ikke føre fram. Hans profil og aktivitet er ikke fremtredende og vil ikke foranledige «screening» eller ytterligere undersøkelser ved retur som medfører risiko for forfølgelse.

(8) *Staten v/Utlendingsnemnda* har nedlagt slik påstand:

«Prinsipalt:

- 1. Anken tillates ikke fremmet.
- 2. *Staten v/Utlendingsnemnda* tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.

Subsidiært:

- 3. Anken forkastes.
- 4. *Staten v/ Utlendingsnemnda* tilkjennes sakskostnader for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett.»

(9) *Høyesteretts ankeutvalg* er kommet til at lagmannsrettens dom må oppheves i medhold av tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav d. Etter denne bestemmelsen kan en dom av lagmannsretten oppheves «dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at det er grunnlag for oppheving». Ankeutvalget har kommet til at dette vilkåret er oppfylt.

(10) Som grunnlag for at vilkåret for asyl i utlendingsloven § 28 er oppfylt har A påberopt seg to forhold: For det første ulovlig politisk aktivitet i Iran før han forlot landet for å søke asyl, jf. § 28 første ledd bokstav a. Og for det andre at han etter at han kom til Norge har deltatt i politisk aktivitet mot Iran, jf. § 28 fjerde ledd.

(11) På grunnlag av bevisførselen i saken kom lagmannsretten til at As politiske aktivitet i Iran ikke var så omfattende som han hadde påberopt seg. På denne bakgrunn konkluderte lagmannsretten med at «iranske myndigheters kjennskap til hans politiske aktivitet i Iran ikke fremstår som noenlunde sannsynlig».

(12) Utlendingsloven § 28 fjerde ledd fastsetter at «[s]økeren skal som hovedregel anerkjennes som flyktning etter første ledd også når beskyttelsesbehovet har oppstått etter at søkeren forlot hjemlandet, og skyldes søkerens egne handlinger». Om As politiske aktivitet i Norge uttaler lagmannsretten:

«UNE har lagt til grunn at A ble medlem i X da han kom til Norge, at han er aktiv i partiets ungdomsgruppe, og at han har deltatt på ulike tilstelninger/møter i partiet og et par demonstrasjoner i tillegg til at han er aktiv med mediearbeid for partiet og har en facebookprofil under pseudonymet ..., hvor han legger ut regimekritiske innlegg.

Lagmannsretten mener denne beskrivelsen er dekkende og føyer til at det på bakgrunn av framlagt dokumentasjon under ankeforhandlingen kan legges til grunn at A har deltatt i til sammen ca. fem demonstrasjoner før tidspunktet for UNEs endelige vedtak 12. februar 2018.»

- (13) Om den politiske aktiviteten i Iran har altså lagmannsretten lagt til grunn at det ikke er «noenlunde sannsynlig» at den er kjent for iranske myndigheter, mens aktiviteten i Norge må anses kjent.
- (14) Etter først å ha behandlet hvilket faktum som skulle legges til grunn med hensyn til As politiske aktivitet i Iran og deretter med hensyn til hans politiske aktivitet i Norge, har ikke lagmannsretten foretatt noen avsluttende vurdering av om disse momentene *i sum* medfører at A har en «velbegrunnet frykt for forfølgelse» ved en eventuell retur til Iran. Dette er uriktig rettsanvendelse.
- (15) Ankeutvalget viser for det første til Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) side 414 første spalte hvor det i omtalen av § 28 første ledd bokstav a uttales:
- «Til begrepet ‘velgrunnet frykt’, bemerkes at det skillet man opererer med etter dagens regelverk med ulike beviskrav for anerkjennelse som flyktning på den ene side og vern mot retur på den annen side, blir opphevet. ... *Det må foretas en helhetlig bedømmelse av alle relevante faktiske forhold og anførsler*» (uthevet her).»
- (16) Dette utsagnet knytter seg riktignok til en vurdering etter § 28 første ledd bokstav a og ikke til en situasjon hvor asylgrunnlaget eventuelt må søkes i en kombinasjon av opptreden før og etter ankomst til riket.
- (17) At det må foretas en samlet vurdering av samtlige risikofaktorer følger også av fast praksis fra EMD. Dette kommer klart til uttrykk i EMDs storkammerdom 23. august 2016 i saken J.K. m.fl. mot Sverige, sak nummer 59166/12, hvor det i avsnitt 95 uttales:
- «Moreover, although a number of individual factors may not, when considered separately, constitute a real risk, the same factors may give rise to a real risk when taken cumulatively and when considered in a situation of general violence and heightened security»
- (18) Denne avgjørelsen følger opp tidligere kammeravgjørelser fra EMD. Se EMDs dom 17. juli 2008 i saken NA mot Storbritannia, sak nummer 25904/07, avsnitt 147 og dom 9. mars 2010 i saken R.C. mot Sverige, sak nummer 41827/07, avsnitt 56. Selv om heller ikke disse avgjørelsene direkte kommer inn på en situasjon som den foreliggende hvor farevurderingen beror på en kombinasjon av forhold før og etter ankomsten til riket, må de generelle utsagnene i dommene kombinert med reelle hensyn medføre at rettsregelen er den samme i begge situasjoner.
- (19) Når lagmannsretten ikke har foretatt en totalvurdering av samtlige risikofaktorer – politisk aktivitet i Norge, sannsynligheten for «screening» ved retur til Iran og muligheten for at As politiske aktivitet i alle fall da vil kunne bli avslørt, bygger avgjørelsen på en uriktig rettsanvendelse som må føre til at lagmannsrettens dom oppheves.
- (20) Anken har ført fram, og A må tilkjennes sakskostnader for Høyesterett, jf. tvisteloven § 20-2. Advokat Egeberg har oppgitt sitt salærkrav til 112 500 kroner basert på totalt 45 timers

arbeid. I tillegg kommer merverdiavgift. Ankeutvalget har kommet til at nødvendige utgifter kan settes til 37 500 kroner med tillegg av merverdiavgift – totalt 46 875 kroner, jf. tvisteloven § 20-5. I tillegg kommer rettsgebyr med 14 064 kroner. Omkostningene settes etter dette til 60 939 kroner.

(21) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens dom oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler staten v/Utlendingsnemnda til A 60 939 – sekstitusennihundreogtrettini – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dommen.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)